

Tribut a Josep M. Marquès

anava transformant en llibres de consulta per a la sala de lectura de l'arxiu. «Mossèn, que ja no tinc material», li deia quan havia acabat la feina. «Pere, ja pots venir, n'hi ha més de deu mil de fets...», em deia, satisfet, com si fos una competició. Ho era? La realitat és que en molt poc temps –ara ens ho sembla– es varen enllestir els índexs dels registres de Lletres, Manuals, Notaria, etc.

Recordo les anades a l'Arxiu Diocesà o a la rectoria de Fornells de la Selva.

En pocs anys es generaren els índexs de la major part dels repertoris de l'arxiu i va arribar el moment de donar un pas més important: la confecció d'un CD on es recollís, en format digital, tota la feina feta. Amb molt d'esforç, vostè va aconseguir els diners –ditxosos diners!– i el suport necessari de la Diputació i del bisbat per a l'edició del CD. Recordo el moment de la presentació, la seva cara de satisfacció, explicant als periodistes els detalls de l'eina que es posava a disposició de tothom i el gran pas donat. Però en el seu cap ja començava a agafar cos la idea de bolcar la informació dins d'una eina molt més poderosa: Internet. I vostè ho va aconseguir! Girona va ser la primera diòcesi d'Espanya que va posar tal quantitat d'informació a l'abast de tothom. Ho vàrem celebrar, mossèn, amb un petit sopar, ¿ho recorda?

Semblava que la feina en comú ja s'havia acabat... Acabat? Amb vostè mai no s'acaba, la feina. Un altre repte estava en l'aire, però, per la seva gran envergadura, necessitàvem fer un equip amb més col·laboradors. La seva direcció, mossèn, va ser decisiva. En poc més d'un any es va poder posar a disposició dels investigadors, i en format digital, la major part dels llibres parroquials de la Diòcesi de Girona. Enlloc del nostre país i menys de la resta d'Espanya, hi ha cap arxiu que pugui donar tanta informació parroquial, d'una manera tan senzilla i simple.

En el meu temps de lleure, he fet moltes coses al llarg de la meua vida, però sempre s'allargaven no més de cinc anys. Aquesta darrera, però, la investigació històrica, fa més de vint anys que és viva... gràcies a vostè, mossèn Marquès.

Gràcies per tot, amic.

Pere Trijueque Fonalleras

El cap de colla

Recordo que una de les primeres vegades que vaig coincidir amb el bon amic Josep M., ara ja fa una colla d'anys, fou a l'antiga biblioteca del Seminari de Girona. En aquell moment no el coneixia directament; però, avui, vint-i-cinc anys després, recordo

aquell dia com si fos avui mateix: envoltat d'una muntanya de pergamins, amb la seva vella màquina d'escriure, treballant en aquella vella taula que fou testimoni dels seus esforços durant molts anys. Recordo d'aquell dia una altra frase seva, que, parafrasejant el text bíblic, i referint-se a la investigació històrica, deia així: «El camp és gran, però els vinyaters són pocs». «Hi ha molta feina a fer», afegí.

Els qui hem tingut la sort de gaudir del mestratge i, per què no dir-ho obertament, de l'amistat, del bon amic Josep M., són moltes les coses que podríem evocar en aquests moments. Moltíssimes. A mi m'agradaria referir-me a dues, que defineixen no sols la seva tasca intel·lectual i investigadora, sinó també el tarannà personal d'en Josep M. Marquès: la constància i la tossuderia.

Sols cal fer un repàs a la seva ingent –descomunal, diríem– bibliografia investigadora per adonar-se de la cabdal aportació de la seva obra en múltiples camps de la recerca, no sols a nivell gironí, sinó també català. La seva tasca en els camps de la paleografia, l'arxivística, la història de l'Església, la història de l'art i del patrimoni històric, la litúrgia i les ciències religioses, la pedagogia... ha estat encomiable i constant en els últims decennis. Una tasca sols a l'abast d'una ment privilegiada i enormement lúcida. Des de l'Arxiu Diocesà, on ha treballat intensament els millors anys de la seva vida investigadora, les seves contribucions han estat, i ho continuen essent, punts de referència obligats en moltes investigacions nascudes a l'aixopluc i al benfer de la seva obra: quantes investigacions, tesis, articles, monografies, no van néixer després d'una conversa amb ell? Segurament són innumbrables.

La tossuderia és una altra de les característiques que han definit la seva feina i la seva visió de la vida. Una tossuderia, a voltes, visceral. I qui l'ha conegut en pot donar testimoni feiaent. Ha estat una vida dedicada a la investigació, una tasca que ha viscut amb intensitat inusual i amb plena dedicació bona part de la seva vida. La seva obra investigadora, la reforma de l'Arxiu i la seva posterior modernització, els inventaris arxivístics, la seva obra de caràcter divulgatiu sobre l'Església gironina i la vida i el patrimoni de les seves parròquies, n'han estat les primícies més preuades. Una tossuderia que moltes vegades ha forjat amb un esperit crític sobre moltes realitats del seu voltant, eclesials i mundanes. «La veritat i la diplomàcia, des de sempre, han estat dos amics mal avinguts», em recordava alguna vegada. I devia tenir raó. Molta raó.

Amic Josep M., devies tenir també part de raó en moltes de les coses que et vam sentir a dir. La tenies, sens dubte, quan ens parlaves de la immensitat del camp per llaurar. Deixa'm dir-te una cosa, però, ara: «sens dubte ja fa molt de temps que la colla dels vinyaters han trobat el camp treballat i millor adobat: la teva tasca constant i tossuda ens ho ha fet possible».

Narcís M. Amich Raurich